

**Valtuustoaloite mobiililaitteiden koulupäivän aikaisen käytön kieltämisestä
perusopetuksessa sekä suosituksen antamisesta lasten, nuorten ja huoltajien
mobiililaitteiden ja sosiaalisen median haitallisen ja liiallisen käytön rajoittamiseksi**

Älylaitteiden ja sosiaalisen median haitallisen ja liiallisen käytön erittäin haitallisista vaikutuksesta lasten ja nuorten aivojen kehitykseen, keskittymiseen, oppimiseen sekä mielenterveyteen on vaikuttava ja vastaansanomaton, tutkimukseen perustuva näyttö. Lasten ja nuorten mobiililaitteiden ja sosiaalisen median käytön räjähdysmäinen lisääntyminen näyttää olevan kiinteässä yhteydessä lasten ja nuorten kasvaneisiin henkisen pahoinvoinnin ja mielenterveyden ongelmiin.

Käynnissä on ollut eräänlainen ihmiskoe, jonka tulokset ovat karmivat. Julkisen vallan, perheiden ja eri yhteisöjen tehtävä on pyrkiä estämään, ettei enää yhtäkään sukupolvea menetettäisi haitallisen ja liiallisen älylaitteiden käytön vuoksi.

Älylaitteiden ja sosiaalisen median käytön hallitsemattoman käytön haittavaikutukset ovat yhteiskunnallinen ongelma. Lisääntynyt tutkimustieto ei kuitenkaan ole johtanut vielä päättäväisiin, riittäviin toimiin ongelman ratkaisemiseksi.

Suomessa Aivoliitto on laatinut yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin, kaupungin vanhempainyhdistysten ja Kansallisen aivoterveystoimikunnan kanssa tutkimukseen perustuvat kansalliset suositukset älylaitteiden käytöstä lapsille, nuorille ja huoltajille.

Lappeenrannan kaupunki on yhteistyössä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kanssa antanut suositukset alueellaan älylaitteiden haitallisen ja liiallisen käytön rajoittamiseksi. Suosituksia ollaan jalkauttamassa osaksi hyvinvointialueen lasten ja nuorten psyko-sosiaalisten palvelujen, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon sekä neuvoloiden toimintaa ja palveluja. Malli on monistettavissa suoraan muiden kuntien ja alueiden käyttöön.

Älylaitteiden käytön haitalliset vaikutukset lasten ja nuorten keskittymiseen ja oppimiseen koulupäivän aikana ovat kiistattomat. Koulupäivä on kokonaisuus. Myös älylaitteiden välituntien aikainen käyttö haittaa oppimista ja keskittymistä oppitunneilla. Älylaitteiden välituntien aikainen käyttö vaikuttaa myös lasten ja nuorten sosiaalisten suhteiden kehittymiseen.

Sipoossa ainakin suuressa osassa alakouluista mobiililaitteiden käyttö ei ole koko koulupäivän aikana sallittua. Yläluokkien osalta käytännöt vaihtelevat käytännössä. Myös opetusta häiritsevää toimintaa esiintyy.

Eduskunnassa on käsittelyssä hallituksen esitys ns. kännykkäkielloksi perusopetuksessa. Perustuslakivaliokunnan mukaan kännykkäkiellossa on kyse lasten ja nuorten sivistyksellisten oikeuksien toteuttamisesta ja turvaamisesta.

Lailla on tarkoitus kieltää mobiililaitteiden muu kuin opetukseen liittyvä käyttö oppituntien aikana ja mahdollisuus nimenomaisesti sallia käytön rajoittaminen koulun järjestyssäännöillä muun koulupäivän aikana kuin oppitunneilla. Mobiililaitteiden käyttö opetuksessa sekä tukivälineenä esimerkiksi vammaisuuden vuoksi olisi jatkossakin sallittu.

Me allekirjoittaneet valtuutetut ehdotamme, että

1. Sipoon perusopetuksessa matkapuhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö kielletään koko koulupäivän ajaksi yhtenäisillä koulujen järjestyssäännöillä. Poikkeuksen muodostavat laitteen käyttö oppimisen tukivälineenä tai oppilaan terveydentilaan liittyvän syyn vuoksi.

Järjestyssääntöjen rikkominen sanktioidaan esimerkiksi rehtorin puhuttelulla.

Järjestyssääntöjen valmistelussa osallistetaan oppilaat, oppilaskunnat sekä vanhemmat ja vanhempainyhdistykset ja nuorisovaltuusto.

2. Sipoon kunta antaa Aivoliiton kansalliset suositukset älylaitteiden käytöstä lapsille, nuorille ja huoltajille vapaa-ajalla hyvinvoinnin edistämiseksi. Suositukset jalkautetaan käyttöön yhteistyössä vanhempien ja vanhempainyhdistysten, oppilaskuntien ja nuorisovaltuuston kanssa. Älylaitteiden käyttöä vapaa-ajalla koskevat suositukset viedään osaksi ns. Sipoon mallin vanhempainsopimusta.
3. Sipoon kunta käynnistää yhdessä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden alueen kuntien kanssa hankkeen, jossa Aivoliiton suositukset jalkautetaan konkreettiseksi osaksi hyvinvointialueen lasten ja nuorten psyko-sosiaalisia palveluja, neuvolapalveluita ja oppilashuollon palveluja sekä valmistellaan malli haitalliseen käyttöön puuttumiseksi.
4. Suositukset ja niiden jalkauttaminen viedään osaksi alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä.

Sipoossa 17.3.2025

Heikki Vestman

